

EUROPEISKA UNIONEN

Regionkommittén

Rapport om övervakningen av EGTS 2013 Mot den nya sammanhållningspolitiken

Sammanfattning

**Sammanfattningen har sammanställts av METIS GmbH
(författare: Jürgen Pucher, Alexandra Frangenheim och Alice Radzyner).
Den ska inte betraktas som Regionkommitténs officiella ståndpunkt.**

Ytterligare information om Europeiska unionen och Regionkommittén finns på
webbplatserna <http://www.europa.eu> respektive <http://www.cor.europa.eu>.

© Europeiska unionen, februari 2014

Kopiering av utdrag tillåten, under förutsättning att källan uttryckligen anges.

Sammanfattning

Regionkommittén offentliggör regelbundet en övervakningsrapport om utvecklingen av de Europeiska grupperingarna för territoriellt samarbete, EGTS. Vid utgången av 2013 hade sammanlagt 43 EGTS-grupperingar inrättats, och dessa omfattar cirka 750 nationella, lokala och regionala myndigheter i 20 olika medlemsstater. Ytterligare 16 grupperingar håller på att bildas.

Rättslig ram och nationellt genomförande

Förordning (EU) nr 1302/2013 om ändring av förordning (EG) nr 1082/2006 om en europeisk gruppering för territoriellt samarbete (EGTS) antogs den 17 december 2013 och träder i kraft den 22 juni 2014. Dessa ändringar förenklar förfarandena och gör det möjligt för flera typer av organ att bli medlemmar i EGTS, och skapar därmed förutsättningar för bättre fungerande EGTS-grupperingar i enlighet med Regionkommitténs förslag. Andra förordningar om den nya sammanhållningspolitiken öppnar nya perspektiv för EGTS.

Fram till slutet av 2013 hade situationen i de befintliga medlemsstaterna inte förändrats jämfört med 2012. Nationella bestämmelser har antagits i nästan alla EU:s medlemsstater med undantag av de federala staterna Österrike, Belgien och Tyskland.

Kroatiens anslutning till EU den 1 juli 2013 öppnade nya möjligheter för bildandet av nya EGTS-grupperingar, och startade därför en ny fas i utvecklingen av EGTS. Kroatiens lokala och regionala myndigheter är mycket aktiva i EGTS-projekt, såsom den centraleuropeiska transportkorridoren. ReK har gjort avsevärda insatser för att få med EGTS på dagordningen under landets förberedelser inför EU-anslutningen.

Kroatien genomförde EGTS-förordningen genom en lag som trädde i kraft den 1 juli 2013.

Översikt över läget för EGTS

Nya EGTS-grupperingar som inrättats under 2013 eller senare delen av 2012

Från slutet av 2012 till slutet av 2013 inrättades 11 nya EGTS-grupperingar (år 2012 inrättades 6 stycken). Dessa nya grupperingar finns främst i Centraleuropa och har som allmänt mål att skapa en institutionell ram för befintliga projekt eller program, och uppfyller därmed deras traditionella funktion.

Tabell 1. Nya EGTS-grupperingar som ingår som fallstudier

#	EGTS-namn	Länder	Särdrag	Inrättades
1	Via Carpatia EGTC	HU, SK	EGTS med 2 medlemmar på NUTS 3-nivå som bildades för allmänt samarbete.	31.5.2013
2	Parc Marin International des Bouches de Bonifacio	FR, IT	EGTS som bildades för att stärka det gränsöverskridande samarbetet i det internationella havsreservatet.	11.3.2013
3	EGTC Tritia	CZ, PL, SK	Detta partnerskap mellan fyra regioner syftar till att stödja den sociala och ekonomiska sammanhållningen i området.	25.2.2013
4	EGTC Euroregione "Senza Confini"	AT, IT	Det allmänna målet för detta partnerskap mellan två medlemsstater är samarbete mellan dess 3 medlemsregioner för att stärka den ekonomiska och sociala sammanhållningen.	21.12.2012
5	EGTC Spoločný región limited	CZ, SK	EGTS som består av 22 kommuner vid den slovakisk-tjeckiska gränsen. Den syftar till att tillhandahålla en institutionell ram för det gränsöverskridande samarbetet.	22.5.2013
6	EGTC "Secrétariat du Sommet de la Grande Région"	BE, DE, FR, LU	EGTS som består av 10 medlemmar och som syftar till att ytterligare stärka storregionen som ett gemensamt territorium.	30.6.2013
7	EGTC TATRY Ltd.	PL, SK	EGTS med två regioner som syftar till ett effektivare och mer ändamålsenligt genomförande av projekt i det gränsöverskridande samarbetsprogrammet PL-SK 2014–2020.	20.9.2013
8	EGTC Parc européen/ Parco europeo Alpi Marittime - Mercantour	FR, IT	Syftet är att underlätta och främja gränsöverskridande samarbete i de två parkerna.	23.5.2013
9	EGTC Sajó-Rima/ Slaná-Rimava	HU, SK	EGTS med 4 partner med syfte att samarbeta inom områdena jordbruk, industri, handel och turism.	3.4.2013

De två sista grupperingar som anmälts till ReK är Torysa och Svinka, båda mellan Ungern och Slovakien, med säte i Sárzadsány (HU) respektive Tolcsva (HU). De registrerades den 9 oktober 2013, men eftersom de anmäldes för sent ingår de inte i denna studie.

EGTS-grupperingar som inrättades 2012

Sex EGTS-grupperingar inrättades 2012. År 2013 var dessa grupperingar fortfarande i ett mycket tidigt stadium av sin utveckling. Särskilt grupperingen EUKN har en betydande roll eftersom den enbart består av nationella myndigheter. På så sätt kan den utgöra ett instrument för att institutionalisera vissa delar av det mellanstatliga samarbetet.

EGTS-grupperingar som inrättades före 2012

En stor majoritet av de grupperingar som inrättades före 2012 har fortsatt att utveckla och genomföra nya projekt. I detta avsnitt analyseras läget i de grupperingar som inrättades före 2012. Det innehåller också ingående information om nyckelindikatorer. Det har inte gått att presentera uppdaterad information om åtta av dessa grupperingar.

Grupperingarna i ett nötskal – Mot en ny sammanhållningspolitik

I kvantitativa termer har utvecklingen av EGTS-grupperingarna fått ny kraft under 2013. Det övergripande målet för grupperingarna är att inrätta partnerskap för utveckling. De 41 grupperingar som ingår i denna rapport representerar i nuläget sammanlagt omkring 750 institutioner från hela EU. De territorier som de berörda institutionerna omfattar har ca 76 miljoner invånare¹. Partnerskapens sammansättning varierar från lokalt samarbete i liten skala och regionalt-lokalt samarbete till partnerskap på flera nivåer. Omkring hälften av partnerskapen kan beskrivas som övervägande lokala.

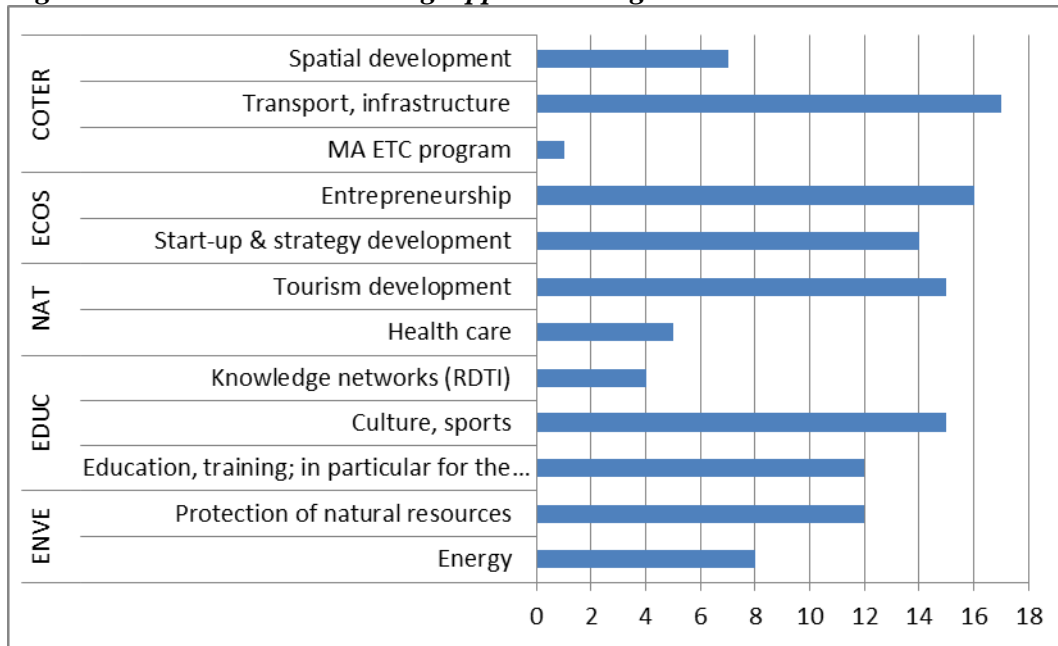
EGTS-grupperingarna Bánát-Triplex Confinium och Eurodistrict Strasbourg-Ortenau har utvidgat sitt partnerskap.

Verksamhetsområden

Rent generellt syftar EGTS-grupperingarna till att genomföra många olika aktiviteter. Grupperingarna arbetar inom ramen för det europeiska territoriella samarbetet och omfattar ett stort antal aktiviteter av olika slag. De flesta grupperingarna kan betraktas som breda initiativ som stöder gemensamma åtgärder för politisk utveckling och strategiutformning. Denna typ av EGTS utforskar och befäster nya styrelseformer och nya sätt att uppnå sammanhållning. Ett stort antal EGTS-grupperingar fastställer inte i förväg vilka frågor som behandlas inom samarbetet. Följande diagram ger en översikt över de viktigaste insatsområdena. En överväldigande majoritet av EGTS-grupperingarna behandlar mer än en fråga.

¹ Det transnationella nätverket för stadspolitik (EUKN) och den EGTS-gruppering som fungerar som förvaltningsmyndighet för ett multilateralt gränsöverskridande samarbetsprogram har inte beaktats i denna siffra.

Figur 1: Verksamhetsområden grupperade enligt ReK:s utskott

Källa: Metis GmbH, EGTS-databasen

EGTS-grupperingarnas potentiella roll inom ramen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna 2014–2020 (Europa 2020)

Europa 2020-strategin är som övergripande styrdokument svår att få grepp om på grund av dess komplexa karaktär. Potentiella bidrag från EGTS-grupperingarna till Europa 2020-strategin fastställs därför utgående från de sju s.k. flaggskeppsinitiativen. Stor potential kan för närvarande ses i flaggskeppsinitiativen "Ett resurseffektivt Europa" (energi och avfallshantering), "Unga på väg" och "En agenda för ny kompetens och arbetstillfällen" på grund av behovet att motverka hög arbetslöshet särskilt bland unga människor, samt "Innovationsunionen".

Utsikterna för perioden 2014–2020

För perioden 2014–2020 har man infört ett antal nya instrument i sammanhållningspolitiken för att stärka den strategiska dimensionen av de europeiska struktur- och investeringsfonderna². En undersökning har visat att det finns ett betydande intresse för dessa instrument, särskilt instrumentet för Integrerad territoriell investering (ITI): 15 av 21 EGTS-grupperingar som deltog i undersökningen är intresserade av ITI-instrumentet. Omkring hälften av grupperingarna är intresserade av gemensamma handlingsplaner och lokalt ledd utveckling. Flera deltagare i undersökningen ansåg dock att de behöver mer vägledning från kommissionen, eftersom endast pragmatiska och effektiva

² Genomförandet av den gemensamma handlingsplanen bör – baserat på erfarenheter från ESF – vara strikt resultatriktat och bygga på aktiviteter med långtgående standardisering som kan hanteras som normala enhetskostnader.

genomförandeavtal kan vara övertygande argument för de ansvariga för programförvaltningen inom det europeiska territoriella samarbetet för att stödja utvecklingen och utarbetandet av de sistnämnda instrumenten.

EGTS-grupperingar som håller på att inrättas

16 grupperingar håller för tillfället på att bildas, och av dem har tre redan status som juridisk person. Två EGTS-grupperingar har inrättats med "ovanliga" mål: EGTC CODE 24 är en uppföljning till ett INTERREG IVB-projekt som syftar till att utveckla Rotterdam-Genua-korridoren, och EGTC "Cities of Ceramics" har bildats för att utveckla det mellanstatliga samarbetet inom keramiken som hantverk.

Tabell 2. Översikt över EGTS-grupperingar som håller på att bildas (den 31 december 2013)

#	EGTS-namn	Status	Länder
1	Agglomération franco-luxembourgeoise 'Alzette-Belval'	I avvaktan på anmälan till ReK	Frankrike, Luxemburg
2	AEuCC - Cities of Ceramic ³	I avvaktan på godkännande	Spanien, Frankrike, Italien, Rumänien
3	Medgidia – Silistra	I avvaktan på godkännande	Bulgarien, Rumänien
4	Eurocidade Valença do Minho Tui	I avvaktan på godkännande	Portugal, Spanien
5	CODE 24 – Corridor Development Rotterdam-Genoa	Under utarbetande	Nederländerna, Tyskland, Schweiz, Italien
6	CETC - Central European Transport Corridor	Under utarbetande	Sverige, Polen, Tjeckien, Slovakien, Ungern, Kroatien, Slovenien
7	Europe - building common future	Under utarbetande	Ungern, Rumänien
8	The Route of the Phocaceans	Under utarbetande	Italien, Grekland, Spanien, Frankrike, Malta
9	Eurodistrict TransOderana	Under utarbetande	Tyskland, Polen
10	ESPON 2020 programme	Under utarbetande	EU 28 + 4
11	Békés-Arad	På idéstadiet	Rumänien, Ungern
12	Pro Comitatu	På idéstadiet	Slovakien (ej tillämpligt)
13	Donauhanse	På idéstadiet	Tyskland, Österrike, Ungern, Serbien, Rumänien, Bulgarien, Ukraina
14	Euregio Meuse-Rhine	På idéstadiet	Belgien, Nederländerna, Tyskland
15	Euroregion Corridor VIII	På idéstadiet	Italien, Albanien, Grekland, Makedonien, Bulgarien

³ Denna gruppering inbegriper 98 städer i 4 länder. Det finns ingen geografisk information tillgänglig om dessa städer, varför kartan på följande sida bara ger en ungefärlig bild av deras läge (i mitten av de fyra länderna).